

İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi
Journal of the Human and Social Science Researches
[2147-1185]

[itobiad], 2018, 7 (4): 2615/2645

Ortaokullarda Bilgi Yönetiminin Gerçekleşme Düzeyleri

Organizational Information Management Levels of Secondary
Schools

Mehmet DURNALI

PhD

MEB - Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

durnali@gmail.com

Orcid ID: 0000-0002-1318

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received : 27.07.2018
Kabul Tarihi / Accepted : 30.11.2018
Yayın Tarihi / Published : 05.12.2018
Yayın Sezonu : Ekim-Kasım-Aralık
Pub Date Season : October-November-December
Cilt / Volume: 7 Sayı – Issue: 4 Sayfa / Pages: 2615-2645

Atıf/Cite as: DURNALI, M. (2018). Ortaokullarda Bilgi Yönetiminin Gerçekleşme Düzeyleri. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 7 (4), 2615-2645. Retrieved from <http://www.itobiad.com/issue/39481/448439>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU- Karabük University, Faculty of Theology, Karabük, 78050 Turkey. All rights reserved.

Ortaokullarda Bilgi Yönetiminin Gerçekleşme Düzeyleri

Öz

Bu çalışmada; Ankara İli Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görevli öğretmenlerin görüşlerine göre; okullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu düzeylerinin toplamı ve boyutlarında; öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim seviyesi ve okuldaki çalışma süresi değişkenleri alt grupları arasında anlamlı farkı tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmada, nicel yöntem betimsel tarama modeline uygun nicel veri toplama ve analizi süreçleri uygulanmıştır. 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde, Ankara İli Mamak ilçesine bağlı ortaokullarda görevli 442 öğretmenin görüşleri, Özgözü (2015) tarafınca geliştirilen "Bilgi Yönetimi Ölçeği (BY-Ö)" aracılığıyla verilere dönüştürülmüştür. BY-Ö; bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları altında yirmi beş maddeden oluşmaktadır. Temel sonuçlara göre; öğretmenler, bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları ve geneli bağlamında okullarının örgütsel bilgi yönetimine büyük oranda katılmaktadır. Bu katılma durumlarında, öğretmenlerin mesleki kıdem değişkeni hariç, cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi ve okulda çalışma süresi değişkenleri bağlamında anlamlı görüş farklılığı oluşmamıştır.

Anahtar Kelimeler: bilgi yönetimi, okul yönetimi, bilgi, okul, öğretmen

Organizational Information Management Levels of Secondary Schools

Abstract

This research aims to examine the level of secondary school's organizational information management according to secondary school teachers' views based on some variables. The quantitative method was used. The study group consisted of 442 teachers from secondary schools in Mamak district of Ankara. The data was collected through "Information Management Scale (KM-S)" developed by Özgözü (2015). KM-S consists of twenty-five items under four factors, which are obtaining information, sharing information, using information, and storing information. According to the main result, teachers' views regarding school's organizational information management is at a "Agree (4/5)" level for general and all sub-dimensions. There was no statistically meaningful differences found in terms of all independent variables such as the gender, age and educational level except for professional experience.

Keywords: Information management, school management, knowledge, school, teacher

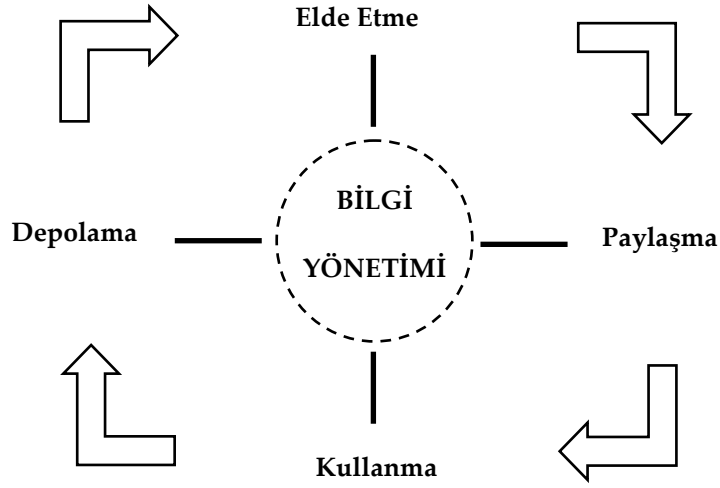
¹ Bu çalışma, "Öğretmenlere Göre Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Davranışları Ve Bilgi Yönetimini Gerçekleştirme Düzeyleri" adlı doktora tez çalışmasının bir kısmından üretilmiştir.

Bu çalışma, bir tez kapsamında gerçekleştirildiği için ilgili üniversiteden gerekli etik kurul raporu alınmıştır.

1. Giriş

Eğitim ve öğretim örgütlerinin amaçlarının gerçekleştiriminin yönetimi süreçleri kapsamında, örgüt için gerekli insan ve madde kaynaklarının sevk ve idaresinde, okul dışındaki alt ve üst sistemlerin (üniversiteler, veliler, sivil toplum örgütleri, dernek vb.) eğitim öğretim sürecine etkili katılımında önemlidir. Bu katılımda; bilginin elde edilmesi, paylaşılması, kullanılması ve depolanmasının üst düzeyde verimli olacak şekilde işe koşulabilmesi için yeterli ve gerekli politika, uygulama, tedbir ve stratejilerin bütününe bilgi yönetimi denilebilir. Ayrıca, bu çalışmada bilgi yönetimi yaklaşımının genel çerçevesi Şekil 1’de görüldüğü gibidir ve aşağıda bu çerçeve açıklanmıştır. Bu yaklaşıma göre bilgiyi verimli biçimde kullanmak için bu dönüşüme bağlı kalmak gerektiği anlaşılmaktadır.

Şekil 1. Bilgi yönetimi döngüsü (Çınar, 2002:24)

Bilgi elde edilmesi; örgüt dışındaki ilgili formal ve informal ile açık ve örtük bilginin örgüte alınması, mevcut bilgileri çözüm ve sentezleyerek yeni bilgi oluşturma (Çınar, 2002:26) ve örgüt içi ve dışındaki verileri elden geçirip, örgüte – işe - amaçlarla ilişkili olanları seçmek ve kullanmaktır (Barutçugil, 2002:141). Günümüzde çok hızlı olarak üretilen bilgilerin içerisinde işe yarar olanının analiz edilerek kullanılması önemlidir. Ayrıca bir zaman önce çok önemli olabilen bir bilginin belirli bir süre sonra, sürekli yeni bilgi üretiminin de etkisiyle önemini yitirebileceğinin farkında olunması gerekmektedir (Celep ve Çetin, 2003:1).

Bilgi yaratma temelli bir örgütte, iş gören birisinin sahip olduğu bilgiyi diğer örgüt çalışanları ile paylaşmasını sağlamak örgütün ana faaliyetidir (Nonaka, 1999:33). Çağdaş örgütlerde örgüt içi bilgi paylaşımını kolaylaştırmaya dönük örgütsel ve bilişim temelli çözümler mevcuttur (Dinçmen, 2010:22). Bilgi depolama; ilerleyen zamanda ihtiyaç

hissedildiğinde bu bilginin örgüt üyelerince erişimi için uygun bir formata değiştirilmesi (Özgözü, 2015:29), örgütteki diğer çalışanların bilgiye erişebilmesi için bilginin kodlanması ve makul bir formatta saklanması sürecidir.

Detaya geçmeden önce, öncelikle eğitim öğretim örgütlerine ilişkin çalışmalarda çözümlenen bilgi yönetimi konusunun genel çerçevesi şu şekilde belirtilebilir. Türkiye’de eğitim bilimleri ana bilim dalları tarafınca ve özellikle eğitim yönetimi disiplinde çalışılmış bilgi yönetimi konusuna ilişkin çalışmaların çoğunda; farklı kademelerdeki okullarda yöneticilik görevi üstlenen okul yöneticilerinin bilgi yönetimi yeterlik, beceri, davranış vb. düzeylerinin çözümlenmeye çalışıldığı tespit edilmiştir. Bazı araştırmalarda; hem yöneticilerin kendi öz algıları hem de öğretmenlerin algıları, bazı çalışmalar da ise sadece öğretmen veya yöneticilerin algıları işe koşulmuştur. Ayrıca, farklı kademelerdeki okulların örgütsel bilgi yönetimi düzeyleri de incelenmiştir. Bunlarla birlikte, bilgi yönetimi ile eğitim alanında başka konu veya konuların aralarındaki ilişkiyi çözümlenme uğraşısında olmuş çalışmalara da ulaşılmıştır.

Ortaokul yöneticilerinin yeterlilikleri (Avcı, 2014), ortaöğretim okullarındaki durum (Erdoğan, 2010), Anadolu ve meslek lisesi yöneticilerinin yeterliliklerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Çelebi, 2013), ilköğretim okullarındaki durum (Akçakaza, 2009) ve yönetici ve öğretmen görüşlerine göre okullarının değerlendirilmesi (Ayrıl, 2007) çalışmaları, sadece bu konuyu çözümlenmeyi amaçlayan çalışmalardır. Ayrıca, ilköğretim okulu yöneticilerinin bilgi yönetimi araçlarını kullanma yeterlik düzeyi (Fidan, 2007), okul yöneticilerinin becerilerini etkili kullanabilmesi (Erten, 2006), ilköğretim okulu yöneticilerinin yeterlilikleri (Kesen, 2006; Özsarıkamış, 2009), ilköğretim okul yöneticilerinin davranışlarına ilişkin öğretmen algıları (Çetin, 2002) ve eğitim yöneticilerinin yeterlilikleri (Çınar, 2002) sadece bu konuyu çözümlenmeyi amaçlayan çalışmalardır.

Bir önceki paragrafta vurgulanan çalışmaların yanında, bu konunun belirli bir boyutu ile eğitim bilimleri disiplinini ilgilendiren başka konu veya konuların aralarındaki ilişkiyi çözümlenmeyi amaçlayan çalışmaların da Türkiye’de gerçekleştirildiği alan yazında tespit edilmiştir. Yöneticilerin liderlik davranışları, bilgi yönetimi ve örgüt kültürü (Özgözü, 2015); ilköğretim okul müdürlerinin bilgi yönetimi becerileri ile öğrenen örgüt olma düzeyleri (Şahin, 2010); okul yönetici ve öğretmenlerin bilgi yönetimi tutumları ile öğrenen okul algıları ilişkisi (Yiğit, 2013) ve ortaöğretim okulu müdürlerinin liderlik becerilerinin bilgi yönetimindeki rolü (Balkar, 2012) bu çalışmalardır.

Bilgi yönetimi konusuna ilişkin; Tayland yükseköğretim örgütlerinde sistemler: Etkileştiriciler, süreçler ve sonuçlara ilişkin bütüncül bir model (Sunalai, 2015), öğretmen değerlendirme sistemlerinde uygulanması

durumu (Essandoh, 2013), nesnel çalışma için kişisel durum (Schild, 2013), Tayland yükseköğretiminde durum (Chumjit, 2013) sadece bilgi yönetimi konusunu çözümlmeyi amaçlayan çalışmalardır. Ayrıca, örgütsel kapasite oluşturma (Glines-Kotecki, 2011), öğretmenlerin mesleki öğrenimi (Niehoff, 2010), okul müdürlerinin uygulamaları (Mac Donnell, 2009), örgütsel faktörlerin performans ve öneminin ölçümü (Lee, 2007), öğretimsel yenileme için bir araç (Edge, 2005), eğitimde uygulamaları (Glickman, 2004) ve okul kurullarında durum (Newton, 2003) çalışmaları sadece bu konuya odaklanmıştır.

Bilgi yönetimi konusunun belirli bir boyutu ile eğitim bilimleri disiplini ilgilendiren başka konu veya konularını birlikte çözümlmeyi amaçlayan şu çalışmaların da Türkiye dışında gerçekleştirildiği alan yazında tespit edilmiştir. Okul müdürlerinin öğretim liderliğini etkilemek için bölge liderlerinin bilgi yönetimini kullanımı (McGloughlin, 2016), çok kuşaklı profesyonel öğrenme topluluklarında liderlik stili ve bilgi yönetiminden yararlanma (Giles-Weeks, 2013), eğitimsel değişim mekanizmaları olarak örgütsel öğrenme ve bilgi yönetimi (Barlow, 2008) ve ilk ve orta dereceli okullarda örgütsel uyum, bilgi yönetimi ve davranışsal uyuma (Hartman, 2007).

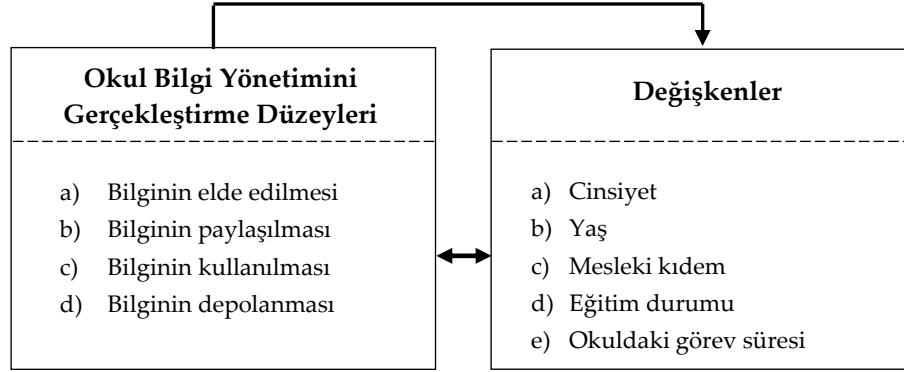
Yukarıda yer verilen araştırmalardan anlaşılabilceği gibi, bilgi yönetimi konusunun farklı boyutlarına ilişkin alan yazında çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar içerisinde; okul müdürlerinin veya çeşitli kademelerde çalışan eğitim yöneticilerinin bilgi yönetimi yeterlikleri ve becerilerine odaklanma öne çıkmaktadır. Bu noktada, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşmesi düzeylerinin güncel verilerle çözümlenmesi açısından alan yazında bazı değinilmeyen açık boyutlar tespit edilmiştir. Bu bağlamda, bu çalışma okul örgütünü daha verimli ve etkili kılmak adına okulun örgütsel bilgi yönetiminin etkililiği ve verimliliğini geliştirme, etkili ve verimli biçimde yapılandırma, yönetme ve okul örgütü çalışanlarında farkındalık oluşturma noktasında katkı sağlama potansiyeli taşımaktadır. Bu motivasyon bağlamında, bu çalışmada; Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ortaokullarda çalışan öğretmenlerinin görüşlerine göre; ortaokulların örgütsel bilgi yönetim düzeylerini; bu düzeylerde, cinsiyet, yaş, mesleki kıdemi, eğitim seviyesi ve okulda çalışma süresi değişkenleri bağlamında istatistik çözümlenmeleri temelinde anlamlı bir farklılık olma durumunu tespit etmek amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırma, nicel yöntem betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Erkuş (2005) açısından; betimsel model (ölçek araştırması olarak da adlandırılır), olgu, gerçek ve durumların ayrıntılı olarak var olduğu biçimiyle çözümlenmeye yönelik araştırmalarda kullanılan bir modeldir. ORI (2018)'e göre; betimsel araştırma bir tür deneysel olmayan araştırma

türüdür. İnsanı merkeze alan betimsel bir araştırma; doğal olarak gerçekleşmekte olan sağlık durumu, davranış, tutum ve belirlenmiş bir grubun diğer karakterleri hakkında bilgi sağlar. Ayrıca, bu tür araştırmalar insanın çevresindeki diğer eşyalar ile insan arasında ve eşyalar arasındaki ilişki ve birleşmeleri ortaya çıkarmak için de gerçekleştirilir.

Şekil 1. Araştırma modelinin kavramsal çerçevesi

Şekil 1'den de anlaşılacağı gibi, Ankara İli Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görevli öğretmenlerin görüşlerine göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeyleri belirlenmiştir. Ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı ve boyutları düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinde; öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim seviyesi ve okuldaki görev süresi değişkenleri alt grupları arasında istatistiki açıdan anlamlı farka bakılmıştır. Bilgi yönetimi konusunun belirli değişkenler temelinde çözümlenmesinde sayısal verilerden yararlandığı için tarama modelinde betimsel nicel yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın alt amaçları şunlardır:

- Öğretmenlerin görüşlerine göre; ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerini nedir?
- Cinsiyet değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerini nedir?
- Yaş değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerini nedir?
- Mesleki kıdem değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerini nedir?
- Eğitim seviyesi değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin

depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerini nedir?

- Okulda çalışma süresi değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerini nedir?

2.1. Çalışma Grubu

2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Ankara İli Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görevli öğretmenler araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır.

2.1.1. Çalışma grubunun özellikleri

Çalışma grubunun demografik bilgileri Tablo 1’de aktarılmıştır.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

Değişken	Değişken Alt Grup	Sayı (n)	Yüzde (%)	Toplam
Cinsiyet	Kadın	266	60,2	442
	Erkek	166	39,8	
Yaş	20-30	86	19,5	442
	31-40	199	45,0	
	41-50	104	23,5	
	51 ve üzeri	53	12,0	
	0-5 yıl	87	19,7	
Mesleki kıdem	6-10 yıl	89	20,1	442
	11-15 yıl	96	21,7	
	16-20 yıl	86	19,5	
	21 yıl ve üzeri	84	19,0	
Eğitim seviyesi	Lisans	398	90,0	442
	Lisansüstü	44	10,0	
	0-5 yıl	343	77,6	
Okulda çalışma süresi	6-10 yıl	74	16,7	442
	11-15 yıl	14	3,2	
	16-20 yıl	11	2,5	
	21 yıl ve üzeri	-	-	

Not: Toplam Öğretmen Sayısı = 442

Cinsiyet değişkeni açısından çalışma grubunun %60,2’si kadın (f=266), %39,8’i ise erkek öğretmenlerden (f=166) oluşmuştur. Bu bulgu, diğer pek çok araştırmadaki cinsiyet değişkeni istatistik sonuçlarını doğrulayıcı niteliktedir. Yaş açısından öğretmenlerin (f=199), %45’i 31-40 yaş aralığındadır. Mesleki kıdem açısından ise bu değişkenin alt grupları arasında birbirine oldukça yakın bir dağılım söz konusudur. Eğitim seviyesi değişkeni açısından ise öğretmenlerin (f=398) %90’ı lisans diplomasına sahiptir. Okulda çalışma süresi açısından öğretmenlerin yarısından fazlası (f=343) %77,6’ı 0-5 yıl arasını seçerken 21 yıl ve üzeri seçeneği hiç

belirtilmemiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

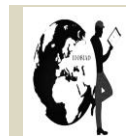
Bu çalışmada, Özgözgü (2015) tarafından doktora tez çalışması kapsamında geliştirilen Bilgi Yönetim Ölçeği (BY-Ö) kullanılarak öğretmen görüşleri alınmıştır.

2.2.1. Bilgi Yönetimi Ölçeği: BY-Ö, bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması olmak üzere dört boyut altında yirmi beş maddeden oluşmaktadır. BY-Ö, ortaokullarda görevli öğretmenlerin görüşlerine göre, ortaokulların örgütsel bilgi yönetimi düzeylerini çözümlenmek amacıyla kullanılmıştır. Ölçeğin dört alt boyutlu yapısına ilişkin Cronbach Alfa katsayısı .97 bulunmuştur. BY-Ö’de, okulun örgütsel bilgi yönetimine yönelik “Bu okulun çalışanlarında bilgiye ulaşma yönünde araştırmacı bir ruh vardır” ve “Okulumuzda, güncel bilgi ve kavramlar kullanılır” gibi ifadeler yer almaktadır. BY-Ö, “Hiç; Az; Orta; Çok; Tam” seçeneklerinin yer aldığı beşli Likert tipinde bir ölçektir. Ölçekten elde edilen puanın yüksek olması durumunda okulun bilgi yönetim düzeyinin yüksek olduğu; düşük olması durumunda ise okulun bilgi yönetim düzeyinin düşük olduğu ifade edilebilir.

2.3. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Bu çalışma kapsamındaki veriler toplanmadan önce, Özgözgü (2015) tarafından geliştirilen BY-Ö’ne ilişkin DFA çalışması yürütülmüştür. BY-Ö’nin, DFA faktör yük değerleri .42 - .86 arasında, hata varyans değerleri .27 - .82 arasında ve bu aralıklardaki değerler, değerlerin tamamına ilişkin anlamlı bir düzeyde çıkmıştır. Maddeler ve boyutlar arasındaki yol katsayılarının, bilginin elde edilmesi için .42-.54, bilginin paylaşılması için .42-.76, bilginin kullanılması için .55-.86 ve bilginin depolanması için .58-.84 arasında çıkmıştır. Açıkladığı varyans ve ilişki değerleri orta ve yüksek olduğu için bu değerler yeterli kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2016). Ayrıca, Kline (2011)’a göre; t-değerleri, 1.96’dan büyük ise .05 düzeyinde ve 2.58’den büyük ise .01 düzeyinde anlamlıdır. Bu bağlamda, t-değerlerinin tamamının .01 düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

DFA uyum iyiliği değerleri bağlamında Ki - kare değeri χ^2 (265, N=213) = 694.72, $p < .001$ olarak saptanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda $\chi^2/sd=2.62$ değerinin kabul edilebilir uyum düzeyinde olduğu görülmüştür - Bu değer beşten küçük olması, modelin kabul edilebilir uyumu sağladığına bir dayanak olarak yeterli bir işarettir (Sümer, 2000) - RMSEA=.087, SRMR=.082, CFI=.93, NFI=.89, NNFI=.92, GFI=.79 ile kabul edilebilir düzeyde uyum değerlerinde olduğu saptanmıştır (Hu ve Bentler, 1999). RMSEA ve SRMR değerleri .10’dan küçük ise araştırma modeli kabul edilebilir (Cole, 1987; Yılmaz ve Çelik, 2009). DFA sonucunda ulaşılan bulgulara göre;

toplanan veriler temelinde elde edilen faktör yapısı kabul edilebilir uyum sergilemiştir.

2.3. Veri Toplama Süreci

BY-Ö geliştiricisinden ölçek kullanım izinleri alınmıştır. Hacettepe Üniversitesinden etik onay ve Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ölçek uygulama (veri toplama) izni alınmıştır. Çevrim-içi ve birebir yüz-yüze ortamda öğretmenlerden veri toplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Veri analiz sürecinde; aritmetik ortalama, frekans ve standart sapma gibi betimsel istatistik yöntemleri ve t-testi gibi sonuç ve anlam sağlayıcı istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Parametrik ve non-parametrik test koşulları temelinde çalışmanın amaçlarına ilişkin ölçekten elde edilen veri geneli ve veri alt gruplarının normallik ve varyans eşitliği testleri her bir amaç için ayrı olarak gerçekleştirilmiştir. p (probability(olasılık)) değeri 0,05 (%5)'ten küçük ise analiz bulgusunda anlamlı bir fark olduğu sonucu elde edilmiştir.

İlk önce, BY-Ö kâğıt ve çevrimiçi formlar uygulanarak toplanan öğretmen görüşleri veriye dönüştürülmüştür. Demografik bilgiler bölümünde eksik, sorun olan formlar çıkarılıp uç veriler temizlendikten sonra, 442 ölçek formu analiz için değerlendirmeye alınmıştır.

BY-Ö seçeneklerine karşılık gelen puan aralıklarına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2: BY-Ö Seçeneklerine Karşılık Gelen Puan Aralıkları

Derece	Seçenekler	Puan Aralıkları
1	Tamamen Katılmıyorum	1,00-1,80
2	Katılmıyorum	1,81-2,60
3	Kararsızım	2,61-3,40
4	Katılıyorum	3,41-4,20
5	Tamamen Katılıyorum	4,21-5,00

Field (2009; Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2010)'a göre; bir konunun parametrik test teknikleri ile çözümlenebilmesi için şu üç koşulu sağlanması gerekmektedir. 1) Ölçek, aralıklı ya da oranlı bir tipte olmalıdır. 2) Konu geneli ve alt gruplarında veri normal dağılım göstermelidir. 3) Konu geneli ve alt gruplarında veri varyans homojen (eşit) dağılmalıdır. Araştırmada kullanılan ölçek birinci koşulu sağlamıştır. Ayrıca, ölçekten elde edilen veri setleri geneli ve boyutları, değişkenlerin alt gruplarına ilişkin veri alt setlerinde gerçekleştirilen normallik varsayım bulguları ikinci koşulun sınındığını işaret etmiştir - Yani, çarpıklık ve basıklık veya Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testi sonuçları ve histogram grafik

gösterge değerleri incelenmiştir -. Süreçte, üçüncü koşul da, veri setlerinde gerçekleştirilen Levene testi ile varyans homojenliği durumu test edilerek kontrol edilmiştir. Özetle, ölçekten elde edilen çalışmanın amaçlarına ilişkin veri geneli ve veri alt gruplarının normallik testleri her bir amaç için ayrı olarak gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular temelinde parametrik veya non-parametrik teknikler kullanılarak çalışma çözümlenmiştir.

Normallik analizi sürecinde şu testler gerçekleştirilmiştir. Tablo 3, ölçeğin ortalama-ortanca-mod değerlerini, çarpıklık ve basıklık (skewness ve kurtosis) aralıklarını ortaya koymaktadır. Tablo 3’de yer verildiği gibi BY-Ö çarpıklık ve basıklık katsayılarının (-1 ile +1) aralığında yer alması ölçeğin ortalama puanının normallik varsayımlarını sınıadığının işaretidir. Field (2009; Kalaycı, 2010)’a göre; çarpıklık ve basıklık katsayıları (+2 ile -2) aralığında ise normallik varsayımı kabul edilebilirdir.

Tablo 3: BY-Ö’nün Ortalama, Ortanca, Mod, Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

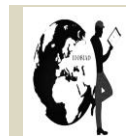
	BY-Ö
N	442,00
Ortalama	3,69
Ortanca	3,68
Mod	4,00
Standard Sapma	0,48
Çarpıklık (Skewness)	0,06
Basıklık (Kurtosis)	-0,02

Tablo 4: BY-Ö’nün Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Değerleri

Ölçekler	İstatistik	N	p
BY-Ö	,038	442	,131

$p \geq .05$

Bu çalışmada veri büyüklüğü 442 olduğu için Shapiro-Wilk yerine Kolmogorov-Smirnov testine bakılmıştır. Demir, Saatçioğlu ve İmrol (2016)’e göre; örneklem büyüklüğü 35’den küçük ise Shapiro-Wilk (S-W) testi (Shapiro ve Wilk, 1965), 35’den büyük ise Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi (McKillup, 2012) gerçekleştirilebilir. Shapiro-Wilk veya Kolmogorov-Smirnov test ‘Sig.’ sonuç değerlerinin $p \geq .05$ olması (Field, 2009) bu çalışma için BY-Ö’nin ortalama puanına ilişkin verinin normal dağılım varsayımının kabul edilebilir olduğunun göstergesidir. Ayrıca, histogram grafiğinde yer alan eğrinin normale yakın bir dağılım göstermesi, bu veri grubunun analiz işlemlerinde parametrik testlerin gerçekleştirilmesi gerektiğine işaret etmiştir (Özdamar, 2004). Çalışmanın her bir amacının çözümlenmesi noktasında parametrik veya non- parametrik test tekniklerine karar verme sürecinde şu süreç işe koşulmuştur.

Cinsiyet değişkeninin iki alt grubu temelinde BY-Ö'nün ortalama ve dört boyutunun ortalama puanları için normallik varsayımı basıklık ve çarpıklık, histogram grafiği eğrisi ve Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile sınıanmıştır. Ulaşılan bulgular temelinde; bu değişkenin iki alt grubu (Kadın ve Erkek) temelinde BY-Ö'nün toplamında ve boyutlarında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmemiştir. Ayrıca, cinsiyet değişkeni alt grupları temelinde BY-Ö'nün ortalama ve boyutlarının ortalama puanlarının varyans homojenliğinin sınıanması için gerçekleştirilen Levene testi bulgusu, BY-Ö'nün toplamında ve bütün boyutlarda varyans eşitliği durumunun varlığına işaret etmemiştir. Sonuç olarak, bu bulgular ışığında; cinsiyet değişkeninin iki grubu (Kadın ve Erkek) arasındaki BY-Ö'nün toplamında ve boyutları ortalama puanları temelinde anlamlı farklılığı çözümlmek için non-parametrik test tekniklerinden Mann Whitney U Testi kullanılmasına karar verilmiştir.

Yaş değişkeni alt grupları temelinde BY-Ö ortalama puanı ve boyutları için normallik varsayımı; basıklık ve çarpıklık, histogram grafiği eğrisi ve Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile sınıanmıştır. Ulaşılan bulgular temelinde; bu değişkenin dört alt grubu (20-30, 41-50, 31-40 ve 51 ve üzeri) temelinde BY-Ö toplamında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmiş iken BY-Ö boyutlarının tamamında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmemiştir. Ayrıca, bu dört alt grup temelinde BY-Ö ortalama ve boyutlarının varyans homojenliğinin sınıanması için gerçekleştirilen Levene testi bulguları, varyans eşitliği durumunun BY-Ö toplamında bütün gruplarda varlığına işaret ederken, BY-Ö'nün boyutlarının tümünde varyans eşitliği tespit edilmemiştir. Temel bulgulara dayanarak, dört grup arasındaki BY-Ö ortalama puanı temelinde anlamlı farklılığı çözümlmek için parametrik test tekniklerinden Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve BY-Ö'nün boyutları için ise anlamlı farklılığı çözümlmek için non-parametrik test tekniklerinden Kruskal Wallis H Testi tekniği kullanılmıştır.

Mesleki kıdem alt grupları temelinde BY-Ö ortalama puanı ve boyutları için normallik varsayımı; basıklık ve çarpıklık, histogram grafiği eğrisi ve Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile sınıanmıştır. Ulaşılan bulgular temelinde; bu değişkenin beş alt grubu (0-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri) temelinde BY-Ö ortalama puanına göre verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmiş iken, boyutlarının tamamında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmemiştir. Ayrıca, bu beş alt grup temelinde BY-Ö ortalama ve boyutlarının varyans homojenliğinin sınıanması için gerçekleştirilen Levene testi bulguları; varyans eşitliği durumunun BY-Ö toplamında sağlandığı, ancak diğer bütün boyutlarda sağlanmadığını işaret edilmiştir. İki ana bulguya dayanarak, beş grup arasındaki BY-Ö ortalama puanı için parametrik test tekniklerinden Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve boyutları için ise anlamlı farklılığı

çözümlemek için non-parametrik test tekniklerinden Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır.

Eğitim seviyesi değişkeni iki alt grup temelinde BY-Ö ortalama puanı için normallik varsayımı; basıklık ve çarpıklık, histogram grafiği eğrisi ve Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile sınıanmıştır. Ulaşılan bulgular temelinde; bu değişkenin alt grupları (Lisans ve Lisansüstü) temelinde BY-Ö'nin ortalama puanlarında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmiştir. Ayrıca, bu iki alt grup (Lisans ve Lisansüstü) temelinde BY-Ö ortalama puanlarının varyans homojenliğinin sınıanması için gerçekleştirilen Levene testi bulgusu varyans eşitliği durumunun da varlığına işaret etmiştir. Bu iki ana bulgu temelinde, bu iki grup arasındaki BY-Ö ortalama puanı temelinde anlamlı farklılığı çözümlemek için parametrik test tekniklerinden t-testi tekniği kullanılmıştır. Ayrıca, eğitim seviyesi değişkeninin iki alt grubu temelinde BY-Ö'nün dört boyutunun ortalama puanları için normallik varsayımı basıklık ve çarpıklık, histogram grafiği eğrisi ve Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile sınıanmıştır. Ulaşılan bulgular ışığında; bu değişkenin iki alt grubu (Lisans ve Lisansüstü) temelinde BY-Ö tüm boyutlarında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmemiştir. Ayrıca, eğitim seviyesi değişkeni alt grupları temelinde BY-Ö tüm boyutlarının ortalama puanlarının varyans homojenliğinin sınıanması için gerçekleştirilen Levene testi bulgusu, bütün boyutlarda varyans eşitliği durumunun varlığına işaret etmemiştir. Sonuç olarak, bu bulgular ışığında; bu iki grup arasındaki BY-Ö boyutları ortalama puanları temelinde anlamlı farklılığı çözümlemek için non-parametrik test tekniklerinden Mann Whitney U Testi tekniği kullanılmıştır.

Okulda çalışma süresi değişkeni alt grupları temelinde BY-Ö ortalama puanı ve boyutları için normallik varsayımı; basıklık ve çarpıklık, histogram grafiği eğrisi ve Kolmogorov-Smirnov normallik testi ile sınıanmıştır. Ulaşılan bulgular temelinde; bu değişkenin dört alt grup (0-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 16-20 yıl) – Ölçek formunda beş alt grup (0-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri) olmasına rağmen 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri seçeneklerine öğretmenlerce herhangi bir yanıt verilmemiştir - temelinde BY-Ö toplamında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmiş iken, boyutlarının tamamında verilerin normal dağıldığı varsayımı kabul edilmemiştir. Ayrıca, bu dört alt grup temelinde BY-Ö ortalama ve boyutlarının varyans homojenliğinin sınıanması için gerçekleştirilen Levene testi bulguları varyans eşitliği durumunun, BY-Ö toplamında sağlandığı, ancak diğer bütün boyutlarda sağlanmadığını işaret etmiştir. Bu iki ana bulgu ve 0-5 yıl ve 6-10 yıl hariç, 11-15 yıl ve 16-20 yıl gruplarında veri sayısının 20'den az olması ışığında, bu dört grup arasında BY-Ö ortalama puanı ve boyutları temelinde anlamlı farklılığı çözümlemek için non-parametrik test tekniklerinden Kruskal Wallis H Testi tekniği kullanılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde öncelikle; Ankara İli Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görevli öğretmenlerin görüşlerine göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeyleri toplamı, bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları düzeylerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilecektir. Sonrasında, Ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı ve boyutları düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinde; öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim seviyesi ve okuldaki görev süresi değişkenleri alt grupları arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık durumları hakkında bulgular ve yorumlara yer verilecektir.

3.1. Birinci Amaca İlişkin Bulgular

Bu kısımda, öğretmenlerin görüşlerine göre; ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilecektir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Ortaokullarda Bilgi Yönetiminin Gerçekleşme Düzeyleri

	BY-Ö	$\bar{X}$	S	Min.	Max.	Düzye
<i>Boyutlar</i>	Bilginin elde edilmesi	3,58	0,65	1,86	5,00	Katılıyorum
	Bilginin paylaşılması	3,77	0,56	2,43	5,00	Katılıyorum
	Bilginin kullanılması	3,79	0,58	2,17	5,00	Katılıyorum
	Bilginin depolanması	3,63	0,76	1,40	5,00	Katılıyorum
Toplamı		3,69	0,48	2,44	4,92	Katılıyorum

Tablo 5’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin görüşlerine göre; bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeyleri toplamı ortalama puanı ($\bar{X} = 3,69$)’dur. Bu durum öğretmen görüşlerinin “Katılıyorum (3,41-4,20)” düzeyinde olduğuna işaret etmektedir. Benzer biçimde, boyutların tümünde de öğretmenlerin görüşleri “Katılıyorum (3,41-4,20)” düzeyi aralığındadır denilebilir. Öğretmen görüşlerine göre; ortaokullarda bilgi yönetimi düzeylerinin dört alt boyutunun ve toplamının katılıyorum düzeyinde gerçekleştiği ifade edilebilir. Ortalama puanlara göre, ortalaması yüksekten alçağa doğru boyut sıralaması şu şekildedir: bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları. Bu kapsamda araştırmaya katılan öğretmenlerin, okullarda bilgi yönetiminin gerçekleşen düzeylerinin yeterli olduğu görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

Bu ortaokullarda çalışan öğretmenlerin okullarında bilginin elde edilmesi, paylaşılması, kullanılması ve depolanması düzeylerine ilişkin bu görüşleri, Türkiye'nin başkentinin varoş olarak nitelendirilen bir ilçesindeki ortaokullarda sıcak ve samimi bir örgüt ikliminin olduğuna işaret etmektedir denilebilir. Bu noktada, daha da gelişmiş bir örgüt iklimi için, bilginin elde edilmesi, paylaşımı ve kullanılması ve depolanması süreçlerine ilişkin bilgi yönetiminin gerçekleşen düzeyleri geliştirilebilir denilebilir. Bu karşılıklı ilişkinin geliştirilmesi, okullarda gerçekleştirilen eğitim ve öğretim hizmetlerinin kalitesini artırabilecek ve okul örgütünü daha da verimli kılma noktasında önemli olabilecektir.

Bilginin elde edilmesi, paylaşılması, kullanılması ve depolanmasına ilişkin görüşlerin çoğunlukla düzeyinde çıkması, bu okullarda çalışanlarca WhatsApp gibi akıllı telefon uygulamalarının, çeşitli sosyal medya araçlarının, elektronik postanın da sıklıkla kullanıldığına ilişkin bir yoruma varılmasına dayanak olabilir. Bu bulgular temelinde; bu okullarda, biçimsel olmayan kanallar aracılığıyla (söylenti, dedikodu, fısıltı gazetesi vb.) (Özarallı ve Torun, 2011), bilginin elde edildiği ve paylaşıldığı ifade edilebilir. Bilginin paylaşılmasına ilişkin görüşlerin çoğunlukla düzeyinde çıkması, Türkiye'nin geleneksel kültüründe yer alan paylaşım geleneğinin, varoş olarak adlandırılabilir bu ilçedeki ortaokul örgütlerinde öğretmenler arasında yaşanmakta olduğunun bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu bulgu, Friehs (2003)'in bazı öğretmen(ler) sahip oldukları bilgilerin kendi(leri)ne özel bir fayda sağlayacağını düşünüp diğer meslektaşları ile bilgilerini paylaşma noktasında gönülsüz olabirler görüşünü desteklemez niteliktedir.

3.2. İkinci Amaca İlişkin Bulgular

Bu kısımda, cinsiyet değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerine ilişkin bulgular, farklılıklar ve yorumlara yer verilecektir.

Tablo 6'dan anlaşılacağı üzere, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı ve boyutlarına ilişkin çalışma grubunu oluşturan öğretmen görüşlerinin ortalama puanları temelinde, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Kadın öğretmenlerin görüşlerinin en yüksek olduğu ortalama puanı ($\bar{X} = 3,78$) ile bilginin paylaşılması ve kullanılması boyutlarında iken, en düşük ise ($\bar{X} = 3,58$) ile bilginin elde edilmesi boyutundadır. Erkek öğretmenlerin görüşlerinin en yüksek olduğu ortalama puanı ($\bar{X} = 3,79$) ile bilginin kullanılması boyutunda iken, en düşük ise ($\bar{X} = 3,57$) ile bilginin elde edilmesi boyutundadır. Bilginin elde edilmesi boyutu, kadın ve erkek öğretmen görüşleri puanlarının en düşük olduğu boyuttur. Sonuç olarak, kadın ve erkek öğretmen görüşleri bütün boyutlarda

“Katılıyorum (3,41-4,20)” aralığı düzeyinde değişmektedir. Kadın ve erkek öğretmenlere göre; ortaokullarda bilgi yönetimi düzeylerinin dört alt boyutunun ve toplamının katılıyorum düzeyinde gerçekleştiği ifade edilebilir. Kadın ve erkek öğretmenlerin bilgi yönetimi gerçekleşme düzeylerinin toplamına ilişkin görüşleri birbirlerine çok yakın değerde çıkmıştır denilebilir.

Tablo 6: Cinsiyet Değişkenine Göre BY-Ö Toplamı ve Boyutlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), Mann Whitney U Testi Değerleri

BY-Ö	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	S	Sıra Ort.	U	p	Fark
Bilginin elde edilmesi	Kadın	266	3,58	0,67	222,39	23171,00	0,86	-
	Erkek	176	3,57	0,62	220,15			
	Toplam	442	3,58	0,65				
Bilginin paylaşılması	Kadın	266	3,78	0,60	224,08	22722,00	0,60	-
	Erkek	176	3,76	0,49	217,60			
	Toplam	442	3,77	0,56				
Bilginin kullanılması	Kadın	266	3,78	0,61	220,69	23191,50	0,87	-
	Erkek	176	3,79	0,55	222,73			
	Toplam	442	3,79	0,58				
Bilginin depolanması	Kadın	266	3,60	0,80	217,73	22405,50	0,44	-
	Erkek	176	3,68	0,69	227,20			
	Toplam	442	3,63	0,76				
Toplamı	Kadın	266	3,69	0,51	220,42	23121,50	0,83	-
	Erkek	176	3,70	0,43	223,13			
	Toplam	442	3,69	0,48				

3.3. Üçüncü Amaca İlişkin Bulgular

Bu kısımda, yaş değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerine ilişkin bulgular, farklılıklar ve yorumlara yer verilecektir.

Tablo 7: Yaş Değişkenine Göre BY-Ö Toplamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way Anova) Testi Değerleri

Yaş	n	$\bar{X}$	S	F	p	Fark
20-30	86	3,70	0,50	1,42	0,24	-
31-40	199	3,65	0,46			
41-50	104	3,76	0,50			
51 ve üzeri	53	3,74	0,48			
Toplam	442	3,69	0,48			

Tablo 7'den anlaşılabilirliği üzere, bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeyleri toplamına ilişkin ortalama puanları temelinde, yaş değişkeninin alt grupları arasında çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin görüşlerinde istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Görüşlerin en yüksek olduğu ortalama puanı ($\bar{X} = 3,76$) ile 41-50 yaş aralığı gruplarında iken en düşük ise ($\bar{X} = 3,65$) ile 41-50 yaş aralığı gruplarındadır. Yaş değişkeninin alt gruplarında BY-Ö'ne ilişkin öğretmen görüşleri ortalama puanları "Katılıyorum (3,41-4,20)" aralığında değişmektedir. Farklı yaşlardan öğretmenlere göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin genel anlamda katılıyorum düzeyinde olduğu ifade edilebilir. Farklı yaş gruplarından öğretmenlerin bilgi yönetimi gerçekleşme düzeylerinin toplamına ilişkin görüşleri birbirlerine çok benzemektedir denilebilir.

Tablo 8: Yaş Değişkenine Göre BY-Ö Boyutlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), Kruskal Wallis H Testi Değerleri

BY-Ö Boyutlar	Yaş	n	$\bar{X}$	S	Sıra Ort.	Ki Kare	p	Fark
Bilginin elde edilmesi	20-30	86	3,63	0,70	231,38	2,77	0,43	-
	31-40	199	3,52	0,61	210,56			
	41-50	104	3,62	0,64	227,81			
	51 ve üzeri	53	3,61	0,71	234,18			
	Toplam	442	3,58	0,65				
Bilginin paylaşılması	20-30	86	3,80	0,57	228,53	6,19	0,10	-
	31-40	199	3,71	0,53	205,30			
	41-50	104	3,84	0,58	237,96			
	51 ve üzeri	53	3,84	0,58	238,61			
	Toplam	442	3,77	0,56				
Bilginin kullanılması	20-30	86	3,78	0,54	216,87	0,98	0,81	-
	31-40	199	3,76	0,58	217,13			
	41-50	104	3,82	0,61	229,53			
	51 ve üzeri	53	3,80	0,65	229,65			
	Toplam	442	3,79	0,58				
Bilginin depolanması	20-30	86	3,54	0,72	201,60	5,66	0,13	-
	31-40	199	3,59	0,75	215,85			
	41-50	104	3,75	0,72	240,24			
	51 ve üzeri	53	3,71	0,91	238,25			
	Toplam	442	3,63	0,76				

Tablo 8'den anlaşılabilirliği üzere, ortaokullarda bilgi yönetimi boyutlarının gerçekleşme düzeylerinin ortalama puanları ve yaş değişkeninin alt grupları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bu temelde, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerini gözleme ve değerlendirme noktasında öğretmenler arası nesil ya da yaş

gruplarında bir farklılık yoktur yorumuna ulaşılabilir. ($\bar{X} = 3,84$), 41-50 ve 51 ve üzeri yaş aralığı grubunda bilginin paylaşılması boyutunda en yüksek puan iken, ($\bar{X} = 3,52$) ise bilginin elde edilmesi boyutunda 31-40 yaş aralığı grubunda en düşük puandır. Farklı yaş gruplarında yer alan öğretmenlerin, bilgi yönetimi boyutları düzeylerine ilişkin görüşleri ortalama puanları "Katılıyorum (3,41-4,20)" aralığında değişmektedir. Farklı yaşlardan öğretmenlere göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin dört alt boyutunun katılıyorum düzeyinde gerçekleştiği ifade edilebilir. Farklı yaş gruplarından öğretmenlerin ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin dört alt boyutuna ilişkin görüşleri birbirlerine çok benzemektedir denilebilir.

3.4. Dördüncü Amaca İlişkin Bulgular

Bu kısımda, mesleki kıdem değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerine ilişkin bulgular, farklılıklar ve yorumlara yer verilecektir.

Tablo 9: Mesleki Kıdem Değişkenine Göre BY-Ö Toplamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way Anova) Testi Değerleri

	Mesleki kıdem	n	$\bar{X}$	S	F	p	Fark
BY-Ö Toplamı	0-5 yıl	87	3,69	0,52	1,33	0,26	-
	6-10 yıl	89	3,64	0,46			
	11-15 yıl	96	3,64	0,44			
	16-20 yıl	86	3,78	0,52			
	21 yıl ve üzeri	84	3,73	0,46			
	Toplam	442	3,69	0,48			

Tablo 9'dan anlaşılacağı üzere, bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeyleri toplamına ilişkin ortalama puanları temelinde, mesleki kıdem değişkeninin alt grupları arasında çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin görüşlerinde istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Görüşlerin en yüksek olduğu ortalama puanı ($\bar{X} = 3,78$) ile 16-20 yıl aralığında iken en düşük ise ($\bar{X} = 3,64$) ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl aralığı gruplarındadır. Mesleki kıdem değişkeninin alt gruplarında BY-Ö'ne ilişkin öğretmen görüşleri ortalama puanları "Katılıyorum (3,41-4,20)" aralığında değişmektedir. Mesleki tecrübeleri farklı öğretmenlere göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin genel anlamda katılıyorum düzeyinde olduğu ifade edilebilir. Farklı mesleki tecrübelerine sahip öğretmenlerin bilgi yönetimi gerçekleşme düzeylerinin toplamına ilişkin görüşleri birbirlerine çok benzemektedir denilebilir.

Tablo 10'dan anlaşılacağı üzere, ortaokullarda bilgi yönetimi boyutlarının gerçekleşme düzeylerinin ortalama puanları temelinde, mesleki kıdem değişkeninin alt grupları arasında çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin görüşlerinde istatistiki temelde, sadece bilginin depolanması boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu anlamlı farklılığın hangi ikili alt gruplar arasında olduğunu belirlemek için ikili karşılaştırmalar ile Mann Whitney U Testi gerçekleştirilmiştir. Test sonucuna göre; 0-5 yıl ile 16-20 yıl arasında ($p < 0,05$) ve 6-10 yıl ile 16-20 yıl arasında ($p < 0,05$) anlamlı fark tespit edilmiştir. Görüşlerin en yüksek olduğu ortalama puan, ($\bar{X} = 3,85$) ile bilginin kullanılması alt boyutunda 16-20 yıl kıdem aralığında iken, en düşük ise ($\bar{X} = 3,48$) ile bilginin elde edilmesi alt boyutunda 6-10 yıl kıdem aralığındadır. Mesleki kıdem değişkeninin alt gruplarında BY-Ö boyutlarına ilişkin öğretmen görüşleri ortalama puanları "Katılıyorum (3,41-4,20)" aralığında değişmektedir.

Tablo 10: Mesleki Kıdem Değişkenine Göre BY-Ö Boyutlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), Kruskal Wallis H Testi Değerleri

BY-Ö Boyutlar	Mesleki kıdem	n	$\bar{X}$	S	Sıra Ort.	Ki-Kare	p	Fark
Bilginin elde edilmesi	0-5 yıl	87	3,64	0,70	235,71	4,54	,34	-
	6-10 yıl	89	3,48	0,67	204,00			
	11-15 yıl	96	3,51	0,58	209,45			
	16-20 yıl	86	3,66	0,62	233,62			
	21 yıl ve üzeri	84	3,59	0,67	226,68			
	Toplam	442	3,58	0,65				
Bilginin paylaşılması	0-5 yıl	87	3,80	0,59	229,07	3,47	,48	-
	6-10 yıl	89	3,75	0,48	216,18			
	11-15 yıl	96	3,69	0,54	202,85			
	16-20 yıl	86	3,82	0,61	230,34			
	21 yıl ve üzeri	84	3,81	0,57	231,55			
	Toplam	442	3,77	0,56				
Bilginin kullanılması	0-5 yıl	87	3,77	0,56	215,37	2,24	,69	-
	6-10 yıl	89	3,78	0,54	222,11			
	11-15 yıl	96	3,74	0,57	209,66			
	16-20 yıl	86	3,85	0,66	235,90			
	21 yıl ve üzeri	84	3,80	0,60	225,98			
	Toplam	442	3,79	0,58				
Bilginin depolanması	0-5 yıl	87	3,51	0,71	196,92	9,72	,04*	0-5 yıl -16-20 yıl
	6-10 yıl	89	3,53	0,75	204,88			
	11-15 yıl	96	3,62	0,72	222,15			
	16-20 yıl	86	3,78	0,74	248,33			
	21 yıl ve üzeri	84	3,72	0,84	236,36			
	Toplam	442	3,63	0,76				6-10 yıl -16-20 yıl

Mesleki tecrübeleri farklı olan öğretmenlere göre; ortaokullarda gerçekleşen bilgi yönetimi boyutlarının katılıyorum düzeyinde gerçekleştiği ifade

edilebilir. Farklı mesleki tecrübelerine sahip öğretmenlerin, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin bütün boyutlarına ilişkin görüşleri, bilginin depolanması boyutu hariç, birbirlerine çok benzemektedir denilebilir. Bilginin depolanması boyutunda, 0-5 yıl ile 16-20 yıl arasında ve 6-10 yıl ile 16-20 yıl arasında mesleki kıdeme sahip öğretmen görüşlerinin farklı çıkmıştır denilebilir. Detayda ise; kıdemi yüksek ve düşük öğretmenlerin, okullarında gerekli bilgilerin sistematik olarak depolanması; aradıkları bilgiye kolayca ulaşmaları; doğru bilgiye kolayca ulaşabildikleri bir veri depolama sisteminin varlığı noktalarında farklı düşündükleri ifade edilebilir. Kıdemi yüksek ve düşük öğretmenlerin; öğrenciler, veliler, çalışanlar ve eğitim işleri ile ilgili bilgilerin güncellenmesi ve bilgi depolamak için yeterli düzeyde bilişim teknolojisi aracının varlığı noktalarında da farklı düşündükleri ifade edilebilir. Bu farklı düşüncenin oluşmasında bilgi depolama kavramına ilişkin olgu ve durumları yorumlamada nesil farklılığı sebep olmuş olabilir.

3.5. Beşinci Amaca İlişkin Bulgular

Bu kısımda, eğitim seviyesi değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerine ilişkin bulgular, farklılıklar ve yorumlara yer verilecektir.

Tablo 11: Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre BY-Ö Toplamına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), t-test'i Değerleri

	Eğitim seviyesi	n	$\bar{X}$	S	t	p	Fark
BY-Ö	Lisans	398	3,69	0,47	0,11	0,91	-
	Lisansüstü	44	3,70	0,55			
Toplamı	Toplam	442	3,69	0,48			

Tablo 11'den anlaşılacağı üzere, bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeyleri toplamının ortalama puanı temelinde, lisans ve lisansüstü eğitimi görmüş öğretmenlerin görüşleri arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Lisans eğitimi görmüş öğretmenlerin görüşleri ortalama puanı ($\bar{X} = 3,69$)'dur ve yakın olarak lisansüstü eğitimi görmüş öğretmen görüşleri ortalama puanı ($\bar{X} = 3,70$)'dir. Bu durum, lisans ve lisansüstü eğitimi görmüş öğretmen görüşlerinin "Katılıyorum (3,41-4,20)" düzeyinde olduğuna işaret etmektedir. Lisans ve lisansüstü eğitimi görmüş öğretmenlere göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin genel anlamda katılıyorum düzeyinde olduğu ifade edilebilir. Ayrıca, farklı eğitim gruplarından öğretmenlerin bilgi yönetimi gerçekleşme düzeylerinin toplamına ilişkin görüşleri birbirlerine çok yakın değerde çıkmıştır denilebilir.

Tablo 12: Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre BY-Ö Boyutlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), Mann Whitney U Testi Değerleri

BY-Ö Boyutlar	Eğitim seviyesi	n	$\bar{X}$	S	Sıra Ort.	U	p	Fark
Bilginin elde edilmesi	Lisans	398	3,58	0,64	220,70			
	Lisansüstü	44	3,59	0,74	228,69	8439,50	0,69	-
	Toplam	442	3,58	0,65				
Bilginin paylaşılması	Lisans	398	3,77	0,54	220,57			
	Lisansüstü	44	3,79	0,68	229,95	8384,00	0,64	-
	Toplam	442	3,77	0,56				
Bilginin kullanılması	Lisans	398	3,79	0,58	221,77			
	Lisansüstü	44	3,75	0,61	219,06	8648,50	0,89	-
	Toplam	442	3,79	0,58				
Bilginin depolanması	Lisans	398	3,63	0,75	220,54			
	Lisansüstü	44	3,67	0,82	230,22	8372,50	0,63	-
	Toplam	442	3,63	0,76				

Tablo 12'den anlaşılacağı üzere, ortaokullarda bilgi yönetimi boyutlarının gerçekleşme düzeylerinin ortalama puanları temelinde, lisans ve lisansüstü eğitimi almış çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Lisans eğitimi almış öğretmenlerin görüşlerinin en yüksek olduğu ortalama puanı, ($\bar{X} = 3,79$) ile bilginin paylaşılması boyutunda iken, en düşük ise ($\bar{X} = 3,58$) ile bilginin elde edilmesi boyutundadır. Ayrıca, lisansüstü eğitimi almış öğretmenlerin görüşlerinin en yüksek olduğu ortalama puanı ($\bar{X} = 3,79$) ile bilginin paylaşılması boyutunda iken, en düşük ise ($\bar{X} = 3,59$) ile bilginin elde edilmesi boyutundadır. Bilginin elde edilmesi boyutu, lisans ve lisansüstü eğitimi almış öğretmen görüşleri puanının en düşük olduğu boyuttur. Sonuç olarak, lisans ve lisansüstü eğitimi almış öğretmen görüşleri bütün boyutlarda "Katılıyorum (3,41-4,20)" aralığı düzeyinde değişmektedir. Lisans ve lisansüstü eğitimi görmüş öğretmenlere göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin dört alt boyutunun katılıyorum düzeyinde gerçekleştiği ifade edilebilir. Lisans ve lisansüstü eğitimi görmüş öğretmenlerin ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin dört alt boyutuna ilişkin görüşleri birbirlerine çok benzemektedir denilebilir. Özellikle, bilginin elde edilmesi boyutu, görüş farklılığının 0.01 puan çıkarak farkın en düşük olduğu boyuttur.

3.6. Altıncı Amaca İlişkin Bulgular

Bu kısımda, okulda çalışma süresi değişkeni bağlamında, ortaokullarda bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması, bilginin depolanması ve bilgi yönetimi toplamının gerçekleşme düzeylerine ilişkin

bulgular, farklılıklar ve yorumlara yer verilecektir.

Tablo 13: Okulda Çalışma Süresi Göre BY-Ö Toplamı ve Boyutlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$), Standart Sapma (S), Kruskal Wallis H Testi Değerleri

BY-Ö	Okulda çalışma süresi	n	$\bar{X}$	S	Sıra Ort.	Ki Kare	p	Fark	
<i>Boyutlar</i>	Bilginin elde edilmesi	0-5 yıl	343	3,57	0,63	220,10	0,35	0,95	-
		6-10 yıl	74	3,63	0,62	226,43			
		11-15 yıl	14	3,45	0,95	216,79			
		16-20 yıl	11	3,66	0,83	237,86			
		Toplam	442	3,58	0,65				
	Bilginin paylaşılması	0-5 yıl	343	3,76	0,52	220,87	0,26	0,97	-
		6-10 yıl	74	3,78	0,65	220,28			
		11-15 yıl	14	3,89	0,80	236,46			
		16-20 yıl	11	3,78	0,59	230,27			
		Toplam	442	3,77	0,56				
	Bilginin kullanılması	0-5 yıl	343	3,79	0,56	221,02	3,01	0,39	-
		6-10 yıl	74	3,78	0,64	221,54			
		11-15 yıl	14	3,94	0,83	266,54			
		16-20 yıl	11	3,61	0,66	178,73			
		Toplam	442	3,79	0,58				
	Bilginin depolanması	0-5 yıl	343	3,63	0,74	220,96	0,98	0,81	-
		6-10 yıl	74	3,60	0,77	216,47			
		11-15 yıl	14	3,80	0,98	250,57			
		16-20 yıl	11	3,76	0,82	235,18			
		Toplam	442	3,63	0,76				
<i>Toplamı</i>	0-5 yıl	343	3,69	0,47	221,62	0,33	0,95	-	
	6-10 yıl	74	3,70	0,48	217,97				
	11-15 yıl	14	3,76	0,69	239,11				
	16-20 yıl	11	3,70	0,59	219,23				
	Toplam	442	3,69	0,48					

Tablo 13'den anlaşılacağı üzere, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı ve boyutları ortalama puanları temelinde, okuldaki görev süresi değişkeninin alt grupları arasında çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin görüşlerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Görüşlerin en yüksek olduğu ortalama puanı, ($\bar{X} = 3,94$) 11-15 yıl aralığı grubunda bilginin kullanılması boyutunda iken, en düşük ise ($\bar{X} = 3,45$) ile bilginin elde edilmesi boyutunda 11-15 yıl aralığı grubundadır. Okuldaki görev süresi farklı öğretmenlerin bilgi yönetimi gerçekleşme düzeylerinin toplamı ve boyutlarına ilişkin görüşleri

“Katılıyorum (3,41-4,20)” aralığında değişmektedir. Okulda görev yapma süreleri farklı olan öğretmenlere göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı ve dört alt boyutu bağlamında katılıyorum düzeyinde olduğu ifade edilebilir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

4.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada; Ankara İli Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görevli öğretmenlerin görüşlerine göre; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeyleri belirlenmiştir. Ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı ve boyutları düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinde; öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim seviyesi ve okuldaki görev süresi değişkenleri alt grupları arasında istatistiki açıdan anlamlı fark uygun yöntem kullanılarak çözümlenmiştir.

4.1.1. Birinci amaca ilişkin sonuç ve tartışma

Bu araştırma, çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin ortaokullarda bilgi yönetimi gerçekleşme düzeylerinin toplamına ilişkin görüşlerinin genel bağlamda “katılıyorum” düzeyinde olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri, bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında da “katılıyorum” düzeyinde çıkmıştır. Sonuç olarak, 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Ankara Mamak İlçesindeki ortaokullarda, bilgi yönetimi süreçleri bağlamında bilginin çoğunlukla elde edildiği, çoğunlukla paylaşıldığı, çoğunlukla kullanıldığı ve çoğunlukla depolandığı şeklinde bir çıkarıma varılabilir. Bu çıkarım detaylı olarak şu biçimde açıklanabilir. Bu okullarda, yenilikçi düşüncelerin desteklenerek yeni fikirlerin ortaya çıkarıldığı; bilgi üretmek ve geliştirmek için sistemli bir uğraşı olduğu; yeni durumlara ilişkin bilgilendirme toplantılarının gerçekleştirildiği ve çalışanlarda bilgiye ulaşma noktasında araştırmacı bir ruhun varlığı meselelerinin çoğunlukla gerçekleştiği ifade edilebilir. Ayrıca, bilgiye gereksinim olma durumunda, kimden, nereden ve nasıl ulaşılacağına bilindiği; çalışanların hizmet-içi eğitimlere katıldığı; çeşitli kaynaklardan (öğretmen, öğrenci, veli, mevzuat, yayınlar vb.) bilgi elde edilmesi ve güncel bilgilerin kullanılması gibi bilginin elde edilmesine ilişkin meselelerinin bu okullarda çoğunlukla gerçekleştiği ifade edilebilir.

Bu okullarda, çalışanların bilişim teknolojilerini yeterli düzeyde kullanmaları; çalışanın bilgisini verimli kullandığı bir çalışma ortamı; bilgi potansiyelinin verimli olarak kullanılması; sürekli öğrenme ve öğrenilenlerin hayata geçirilmesi; topladığı bilgilerden sonuç çıkararak işinde kullanan çalışanların desteklediği ve sorunların çözümünde bilginin etkin kullanılmasını kapsayan bilginin paylaşılmasına ilişkin meselelerinin

çoğunlukla gerçekleştiği ifade edilebilir. Ayrıca, bu okullarda, arkadaşlar arasında bilgi ve tecrübelerin paylaşarak iş ve işlemlerin geliştirilmesi; bilişim teknolojilerinin bilgi paylaşımında etkin olarak kullanılması; etkili bir bilgi paylaşım sisteminin varlığı; bireysel bilginin örgüte kazandırılması; örgütsel bilginin bireylere transfer edilmesi ve en iyi uygulamaların paylaşılmasını kapsayan bilginin kullanılmasına ilişkin meselelerinin çoğunlukla gerçekleştiği ifade edilebilir. Bu okullarda, gerekli bilgilerin sistematik olarak depolanması; aranan bilgiye kolayca ulaşılması; doğru bilgiye kolayca ulaşılabilen bir veri depolama sisteminin varlığı; öğrenciler, veliler, çalışanlar ve eğitim işleri ile ilgili bilgilerin güncellenmesi; bilgi depolamak için yeterli düzeyde bilişim teknolojisi aracının varlığını kapsayan bilginin depolanmasına ilişkin meselelerinin çoğunlukla gerçekleştiği ifade edilebilir.

Bu okullarda bilgi yönetimi düzeyleri toplamının ve boyutları düzeylerinin çoğunlukla gerçekleşiyor olması bağlamında, bu okullarda E-Okul ve MEBBİS gibi MEB'in öğrenci ve öğretmen bilgilerinin yönetimini gerçekleştirmek için geliştirdiği İnternet tabanlı uygulamalarının öğretmenler ve diğer çalışanlarca kullanımının yaygın olduğu çıkarımı da yapılabilir. Bu sonuçların, bu okullarda bilgi yönetim sistemi teknolojik gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli yazılımlar vb.) doğru ve verimli bir biçimde kullanımının çoğunlukla başarılı bir biçimde gerçekleştirilmekte olduğuna ilişkin de referans noktaları içerdiği ifade edilebilir.

Bu araştırmada çözümlenen bilgi yönetimi konusu ile benzer ve bilgi yönetimi konusunda Türkiye'de öncüler arasında yer alan bir araştırmayı Çınar (2002) gerçekleştirmiştir. Çınar (2002)'a göre, milli eğitim yöneticileri kendilerini; bilginin elde edilmesi ve bilginin depolanması boyutlarında ve ölçek genelinde "üst düzeyde yeterli" görürken bilginin paylaşılması boyutunda "en üst düzeyde yeterli" ve bilginin kullanılması boyutunda "orta düzeyde yeterli" görmüştür. Ayrıca, okul müdürleri milli eğitim yöneticilerini; bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutlarının tamamında ve ölçek genelinde "orta düzeyde yeterli" görmüştür. İlköğretim müfettişleri ise milli eğitim yöneticilerini; bilginin elde edilmesi ve bilginin paylaşılması boyutlarında ve ölçek genelinde "orta düzeyde yeterli" görürken bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutlarında "alt düzeyde yeterli" görmüştür. Çınar (2002) tarafınca geliştirilen Bilgi Yönetimi Ölçeğinin kullanıldığı diğer bir araştırmayı Özsarıkamış (2009) gerçekleştirmiştir. Özsarıkamış, öğretmenlerin ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin bilgi yönetme rollerini; bilginin elde edilmesi boyutunda "orta düzeyde yeterli", bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutlarında "üst düzeyde yeterli" olarak gördüğünü, ilköğretim okulu yöneticilerinin ise kendilerini bilgi yönetiminin tüm boyutlarında "üst düzeyde yeterli" olarak gördüklerini tespit etmiştir. Özsarıkamış'ın

araştırmasında okul müdürlerinin tüm boyutlarda kendilerini “üst düzeyde yeterli” görmeleri, kendilerini değerlendirirken hangi derecede nesnel olduklarını sorgulatabilmektedir.

Bu araştırmada bilgi yönetimi konusunu çözümlmek için ölçeği kullanılan ve Çınar (2002)'in ölçeğindeki boyut adlarıyla birebir aynı ama boyutları oluşturan maddelerin farklı olduğu bir araştırmayı Özgözü (2015) gerçekleştirmiştir. Özgözü, bu araştırmadaki sonuçtan farklı olarak, ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmen algılarının bilgi yönetiminin boyutlarında “orta” düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Çelebi (2013)'nin Eriş (2009) tarafınca geliştirilen Bilgi Yönetimi Ölçeğini kullanarak gerçekleştirdiği araştırma sonuçları, ölçek toplamında öğretmenler yöneticilerini “orta düzeyde” yeterli görürken, Anadolu lisesi ve meslek lisesi yöneticileri kendilerini “üst düzeyde yeterli” görmektedir. Diğer bir benzer araştırmada, Balkar (2012), ortaöğretim okulunda çalışan öğretmenlerin, müdürlerinin bilgi yönetimi süreç yeterliklerine yönelik ölçeğin bütün boyutlarında bu araştırmadaki “katılıyorum” düzeyine karşılık gelen “çoğu zaman” aralığında görüş bildirdiklerini tespit etmiştir. Balkar, bu araştırmadaki bilgi yönetimi ölçeğinde yer alan dört boyuta ek olarak bilginin oluşturulması boyutunun yer aldığı araştırmacı tarafınca geliştirilen Okul Müdürü Bilgi Yönetimi Süreç Yeterlikleri Ölçeğini kullanmıştır. Diğer bir benzer araştırmada, Erdoğan (2010), ortaöğretim okullarında çalışan yöneticilerinin, kendilerinin bilgi yönetimi düzeylerini - bu araştırmadaki “katılıyorum” düzeyine karşılık gelen - “iyi” olarak belirttiklerini tespit etmiştir.

Bilgi güç sağladığı için herkes paylaşmak istemeyebilir (Akgün, Keskin ve Günsel, 2009) ve bilginin paylaşılması genellikle pek tercih edilmez (Davenport, 2018) görüşleri, bu araştırma sonuçları ile üst düzeyde uyuşmamaktadır. Bilginin paylaşılması noktasında bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenler, okullarında gerçekleşen bilgi yönetimine “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Şahin (2010), ilköğretim okul müdürlerinin bilgi yönetimi becerilerini gerçekleştirme düzeylerini tespit etmek için Erten (2006) tarafınca geliştirilen Okul Müdürlerinin Bilgi Yönetimini Kullanabilme Becerisi Ölçeğini kullandığı araştırmasında, müdür ve öğretmenlerin ortak görüşlerine göre müdürlerin bilgi yönetimi becerilerini “yüksek düzeyde” gerçekleştirdiklerini tespit etmiştir. Bu düzey, bu araştırmadaki “katılıyorum” düzeyine karşılık gelmektedir. Şahin (2010)'nin kullandığı ölçek, bilgi yönetiminde önderlik ve kendini gerçekleştirme becerisi, bilgi yönetiminde teknoloji kullanımı, bilgi yönetimi süreçlerine katılım becerisi ve bilgi yönetimi süreçlerini değerlendirme becerisi olmak üzere beş boyuttan oluşmaktadır. Eğitim örgütlerine ilişkin farklı zamanlarda farklı çalışma grupları üzerinde farklı ölçme araçları ile farklı araştırmacıların gerçekleştirdiği bu araştırmaların sonuçlarının temel ortak noktalarından bir tanesi, katılma derecelerinin “kararsızım” düzeyinin üstünde “tamamen katılıyorum” düzeyinin altında olmasıdır.

4.1.2. İkinci amaca ilişkin sonuç ve tartışma

Bu araştırmada, kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri; ortaokullarda bilgi yönetimi gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında “katılıyorum” düzeyindedir denilebilir. Ayrıca, öğretmenlerin cinsiyeti, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve motivasyon, yönlendirme, altyapı ve hukuk boyutları bağlamında görüş farklılığı oluşturmamıştır. Benzer bir araştırmada benzer bir sonuca, Yiğit (2013) ulaşmıştır. Yiğit, Demir (2005) tarafınca geliştirilen Bilgi Yönetimi Tutum Ölçeğini kullanmıştır. Yiğit (2013), öğretmen ve müdürlerin ortak görüşleri temelinde, cinsiyetlerine göre ölçeğin tüm boyutlarında - kendini geliştirme, iletişim ve bağlılık - anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

4.1.3. Üçüncü amaca ilişkin sonuç ve tartışma

Çalışma grubunu oluşturan farklı yaş gruplarındaki öğretmenler, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin yaşı; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında görüş farklılığı oluşturmamıştır. Benzer bir araştırmada benzer bir sonuca, Yiğit (2013) ulaşmıştır. Yiğit (2013), öğretmen ve müdürlerin ortak görüşlerinin yaşlarına göre; ölçeğin kendini geliştirme boyutu hariç, diğer iki boyutunda -iletişim ve bağlılık- anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmiştir. Özsarıkamış (2009), ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin bilgi yönetme rollerine ilişkin öğretmen ve ilköğretim okulu yöneticilerinin görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmiştir.

4.1.4. Dördüncü amaca ilişkin sonuç ve tartışma

Mesleki kıdem değişkeninin farklı gruplarından öğretmenler; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında “katılıyorum” düzeyinde görüşe sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin mesleki kıdemi; yalnızca bilginin depolanması boyutunda 0-5 yıl ile 16-20 yıl ve 6-10 yıl ile 16-20 yıl kıdem grupları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark meydana getirmiştir. Farklı bir ölçme aracının kullanıldığı ama çözümlenen konu açısından bu araştırmaya benzer bir diğer araştırmayı Şahin (2010) gerçekleştirmiştir. Şahin, ilköğretim okul müdürlerinin bilgi yönetimi becerilerine ilişkin müdür ve öğretmen görüşlerinin, mesleki kıdeme göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmiştir. Konu ve anlamlı fark olması temelinde

varılan sonuç açısından benzer bir araştırmayı Yiğit (2013) gerçekleştirmiştir. Yiğit, öğretmen ve müdürlerin ortak görüşleri temelinde mesleki kıdemlerine göre, kendini geliştirme boyutu hariç, diğeri iki boyutta -iletişim ve bağıllık- anlamlı farklılık tespit etmiştir. Diğeri bir araştırmada Özsarıkamış (2009), ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin bilgi yönetme rollerine ilişkin öğretmen görüşleri arasında kıdem değışkenine göre anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir.

4.1.5. Beşinci amaca ilişkin sonuç ve tartiřma

Lisans ve lisansüstü eğitimi gören öğretmenler; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında "katılıyorum" düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin eğitim seviyesi; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında görüş farklılığı oluşturmamıştır. Farklı bir ölçme aracının kullanıldığı diğeri benzer bir çalışmada; Şahin (2010), ilköğretim okul müdürlerinin bilgi yönetimi becerilerine ilişkin müdür ve öğretmen görüşlerinin eğitim durumuna göre, anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmiştir.

4.1.6. Altıncı amaca ilişkin sonuç ve tartişma

Bu araştırmada, okuldaki çalışma süresi farklı gruplardan olan öğretmenler; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında "katılıyorum" düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin okuldaki görev süresi; ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşme düzeylerinin toplamı bağlamında ve bilginin elde edilmesi, bilginin paylaşılması, bilginin kullanılması ve bilginin depolanması boyutları bağlamında görüş farklılığı oluşturmamıştır.

4.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmaya ve uygulamaya dönük önerilere yer verilecektir.

4.2.1. Araştırmaya Dönük Öneriler

Bu araştırmada, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşmesi temelinde çözümlenen bilgi yönetimi konusu; okul müdürünün, öğretmenin ve öğrencilerin bireysel bilgi yönetimi bağlamında çözümlenebilir.

Mesleki kıdem değışkeninin, ortaokullarda gerçekleşen bilginin depolanması düzeyinde farklılığa yol açmıştır. Bu durumun, ortaokullarda bilgi yönetiminin gerçekleşmesinde neden farklılığa yol açtığı uygulamalı olarak incelenebilir.

Bilgi yönetimi konusu, örgütsel davranış, liderlik, yönetim kuramları, performans gibi konularla ikili veya üçlü kapsamda çalışılabilir.

4.2.2. Uygulamaya Dönük Öneriler

MEB bürokratları, il ve ilçe milli eğitim yöneticiler ve okul müdürleri; okul bilgi yönetim düzeyinin geliştirilmesi için okulda tüm çalışanlarının işbirliği ile etkin olarak katılabileceği bir ortam, mekanizma gerçekleştirebilir. Aylık, dönemlik ve yıllık planlamalar yapıp bu planlara uyulabilir. Bu planlama çalışmaları öncesinde, bu çalışmada kullanılan bilgi yönetimine ilişkin ölçek kullanılarak ihtiyaç analizleri yapılabilir.

MEB merkez teşkilatında, il ve ilçe milli eğitim yapılarında okul müdürlerine bilgi yönetimi konularında danışmanlık sağlamak için kurullar oluşturulabilir. Bu kurulların bu iki alanda uzmanlaşması sağlanabilir.

Okul müdürlerinin bilgi yönetimi konularında iyi örnekler vb. bilgi paylaşımlarında bulunabilecekleri sosyal medya ağ yapıları kurulabilir.

5. Kaynakça / Reference

- Akçakaza, G. (2009). *İlköğretim okullarında bilgi yönetimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Akgün, A. E., Keskin, H., ve Günsel, A. (2009). *Bilgi yönetimi ve öğrenen örgütler*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Avcı, S. (2014). *Ortaokul eğitim yöneticilerinin bilgi yönetimi yeterlilikleri (Bağcılar ilçesi örneği)* (Yüksek lisans tezi). Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ayral, M. (2007). *Okulda bilgi yönetimi model önerisi kapsamında yönetici ve öğretmen görüşlerine göre Ankara ili okullarının değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balkar, B. (2012). *Ortaöğretim okulu müdürlerinin liderlik becerilerinin bilgi yönetimi süreç yeterliklerindeki rolü* (Doktora Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Barlow, S. R. (2008). *A study of organizational learning and knowledge management as mechanisms for educational change: The development of professional learning communities in a school district* (Doctoral dissertation). University of California, Riverside, United States.
- Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

- Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (1999). *Diagnosing and changing organizational culture: Based on the competing values framework*. New York: John Wiley & Sons.
- Celep, C., ve Çetin, B. (2003). *Bilgi yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Chumjit, S. (2013). *Knowledge management in higher education in Thailand* (Doctoral dissertation). The University of Texas at Arlington, Arlington, Texas, United States.
- Cole, D. A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55(4), 584-594.
- Çelebi, Y. (2013). *Anadolu ve meslek lisesi yöneticilerinin bilgi yönetimi yeterliklerinin, yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yenimahalle ilçesi örneği) (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, B. (2002). *Bilgi yönetimi açısından ilköğretim okul yöneticilerinin gösterdikleri davranışlara ilişkin öğretmen algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Çınar, İ. (2002). *Eğitim yöneticilerinin bilgi yönetimindeki yeterlikleri* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Davenport, T. H. (2018). *Some principles of knowledge management*. [Çevrim-içi: <http://www.stcsm.gov.cn/learning/lesson/guanli/20020416/20020416-4.htm#6>, Erişim tarihi: 28 Mayıs 2018]
- Demir, E., Saatçioğlu, Ö., ve İmrol, F. (2016). Uluslararası dergilerde yayımlanan eğitim araştırmalarının normallik varsayımları açısından incelenmesi. *Current Research in Education*, 2(3), 130-148.
- Demir, K. (2005). Bilgi yönetimi tutum ölçeği. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (20), 113-121.
- Dinçmen, M. (2010). Bilgi Yönetimine Giriş. M. Dinçmen (Ed.), *Bilgi yönetimi ve uygulamaları*. (ss. 13-27). İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Edge, K. E. (2005). *Knowledge management as a tool for district-level instructional renewal* (Doctoral dissertation). University of Toronto, Toronto, Kanada.
- Erdoğan, H. (2010). *Mersin ortaöğretim okullarında bilgi yönetimi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erkuş, A. (2005). *Bilimsel araştırma sarmalı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erten, P. (2006). *Okul yöneticilerinin bilgi yönetimini etkili kullanabilme becerileri* (Elazığ ili örneği) (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, Türkiye.
- Essandoh, A. (2013). *Applying knowledge management in teacher evaluation systems* (Doctoral dissertation). Walden University, Minneapolis, MN,

United States.

Fidan, N. (2007). *Resmi ilköğretim okulu yöneticilerinin bilgi yönetimi araçlarını kullanma yeterlik düzeyine ilişkin bir araştırma* (Antalya ili örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS (Third Edition)*. London: SAGE Press.

Giles-Weeks, V. (2013). *A Case Study: Leadership style and practice leveraging knowledge management in multigenerational professional learning communities* (Doctoral dissertation). Northcentral University, Scottsdale, AZ, United States.

Glickman, V. B. (2004). *What counts: Education knowledge management practices* (Doctoral dissertation). The University of British Columbia, Vancouver, Kanada.

Glines-Kotecki, P. A. (2011). *Building organizational capability: A study of knowledge management practices, reasons, and results* (Doctoral dissertation). Capella University, Minneapolis, MN, United States.

Hartman, N. K. (2007). *Organizational congruence, knowledge management, & behavioral alignment in primary and secondary schools* (Doctoral dissertation). Capella University, Minneapolis, MN, United States.

Hu, L. T., ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.

Kalaycı, Ş. (2010). Faktör analizi, (Ed. Şeref Kalaycı), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Kesen, İ. (2006). *İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgi yönetimi yeterlilikleri* (Ankara ili Çankaya ilçesi örneği) (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

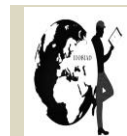
Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York London: The Guilford.

Kouzes, J.M., & Posner, B.Z. (2001). *Leadership Practices Inventory [LPI]*. (Revised second edition, Online version, Participant's workbook), San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer A Wiley Company. [Çevrim-içi: http://consummatecoaching.com/images/LPI-WB_book.pdf, Erişim tarihi:7 Şubat 2018].

Lee, H. Y. (2007). *Department chairs' perceptions of knowledge management strategies in colleges of education: Measurement of performance and importance by organizational factors* (Doctoral dissertation). Northern Illinois University, DeKalb, Illinois, United States.

- Mac Donnell, C. J. (2009). *From data through knowledge to action: Information management practices of school principal* (Doctoral dissertation). University of Toronto, Toronto, Kanada.
- Marsick, V. J., & Watkins, K. E. (2003). Demonstrating the value of an organization's learning culture: the dimensions of the learning organization questionnaire. *Advances in developing human resources*, 5(2), 132-151.
- McGloughlin, D. M. (2016). *How district leaders use knowledge management to influence principals' instructional leadership* (Doctoral dissertation). Grand Canyon University, Phoenix, Arizona, United States.
- McKillup, S. (2012). *Statistics explained: An introductory guide for life scientists (Second edition)*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Newton, P. M. (2003). *Knowledge management in school boards* (Doctoral dissertation). University of Saskatchewan, Saskatoon, Saskatchewan, Kanada.
- Niehoff, K. (2010). *Teachers' professional learning: The role of knowledge management practices* (Doctoral dissertation). University of Connecticut, Storrs, Connecticut, United States.
- Nonaka, I. (1999). *Bilgi yaratan şirket, Harvard Business Review (Seçmeler) bilgi yönetimi*. İstanbul: MESS Yayınları.
- Ogbonna, E., & Harris, L. C. (2000). Leadership style, organizational culture and performance: Empirical evidence from UK companies. *The International Journal of Human Resource Management*, 11(4), 766-788.
- ORI (2018). *Descriptive studies*. [Çevrim-içi: http://ori.hhs.gov/education/products/sdsu/res_des1.htm, Erişim tarihi: 14.04.2018]
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi (5. Baskı)*. Eskişehir: Kaan Kitapevi
- Özgözü, S. (2015). *Eğitim örgütlerinde yöneticilerin liderlik davranışları, bilgi yönetimi ve örgüt kültürü ilişkisi (Doktora Tezi)*. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özsarıkaş, S. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgi yönetimi yeterlikleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Schild, S. A. (2013). *Personal knowledge management for employee commoditization* (Doctoral dissertation). University of Phoenix, Tempe, AZ, United States.
- Shapiro, S. S., ve Wilk, M. B. (1965). An analysis of variance test for normality (complete samples). *BIOMETRIKA*, 52(3/4), 591-611.
- Sunalı, S. (2015). *Knowledge management systems in higher education*

institutions in Thailand: A holistic model of enablers, processes, and outcomes (Doctoral dissertation). Texas A&M University, College Station, TX, United States.

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.

Şahin, C. (2010). *İlköğretim okul müdürlerinin bilgi yönetimi becerilerini gerçekleştirme düzeyleri ile okulların öğrenen örgüt olma düzeyleri arasındaki ilişki (Ankara ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uğurlu, C. T., Doğan, S., ve Yiğit, Y. (2014). Öğrenen okul ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 35-45.

Yılmaz, V. ve Çelik, E.H. (2009). *Lisrel ile Yapısal Eşitlik Modellemesi-I: Temel Kavramlar, Uygulamalar, Programlama*. Ankara: Pegem A.

Yiğit, Y. (2013). *Bazı değişkenlere göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin bilgi yönetimi tutumları ile öğrenen okul (örgüt) algıları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

